

ความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยล้มพิษครึ่งซีกและความสามารถในการทำ
กิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยล้มพิษครึ่งซีกที่มีภาวะซึมเศร้า

นางสาวไพเราะ ยิ่งประดับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-186-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PREVALENCE OF DEPRESSION IN HEMIPARETIC PATIENTS AND CAPACITY
IN ACTIVITIES OF DAILY LIVING IN HEMIPARETIC PATIENTS WITH DEPRESSION

Miss Pirum Yungpradab

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduate School

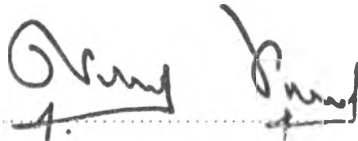
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-186-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกและความสามารถ
ในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีภาวะซึมเศร้า
โดย นางสาวไพเราะ ยิ่งประดับ
ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนิจศรี ชาบุญรงค์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อด้วย ทัศนคติภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

โพธิ์รา ยังประดิษฐ์ : ความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกและความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีภาวะซึมเศร้า (PREVALENCE OF DEPRESSION IN HEMIPARESIS PATIENTS AND CAPACITY IN ACTIVITIES OF DAILY LIVING IN HEMIPARESIS PATIENTS WITH DEPRESSION) อ.ทิปรีक्षा : อ.นพ.นันทิ์ กาญจนธนาเลิศ ; 90 หน้า. ISBN 974-332-186-1

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกและความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีภาวะซึมเศร้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกในแผนกอายุรกรรมประสาท ศัลยกรรมประสาทและเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อายุ 55-65 ปี จำนวน 96 คน โดยใช้แบบวัดอาการซึมเศร้า TGDS (Thai Geriatric Depression Scale) และแบบวัดความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (Modified Barthel ADL Index และ Chula ADL Index)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า

1. ความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกเท่ากับร้อยละ 71.9 โดยผู้ป่วยมีความซึมเศร้าเล็กน้อย ร้อยละ 46.9 มีความซึมเศร้าปานกลาง ร้อยละ 21.9 และมีความซึมเศร้ารุนแรง ร้อยละ 3.1
2. ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีภาวะซึมเศร้าส่วนใหญ่พึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ ร้อยละ 83.4 พึ่งพาผู้อื่นระดับปานกลาง ร้อยละ 8.3 และพึ่งพาผู้อื่นระดับสูง ร้อยละ 8.3
3. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างภาวะซึมเศร้ากับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน (ที่ระดับ .01)
4. ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ที่ระดับ .01)

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
 สาขาวิชา สุขภาพจิต
 ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต โพธิ์รา อธิปรัตน์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นพ.ทิ์ ทนตนาเลิศ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

c845169 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEY WORD: DEPRESSION/ACTIVITES OF DAILY LIVING/HEMIPARESIS

PIRUM YUNGPRADAB : PREVALENGE OF DEPRESSION IN HEMIPARESIS PATIENTS AND CAPACITY IN ACTIVITIES OF DAILY LIVING IN HEMIPARESIS PATIENTS WITH DEPRESSION.

THESIS ADVISOR : NIPATT KARNJANATHANALERS, M.D. 90 pp.

ISBN 974-332-186-1

The purpose of this descriptive study was to study the prevalence of depression in hemiparesis patients and capacity in activities of daily living in hemiparesis pateints with depression. The numbers of subjects were 96 hemiparesis patients in neurological clinic and physical medical rehabilitation clinic at chulalongkorn hospital. The age of subjects were between fifty five and sixty five years old.

The measurement included TGDS (Thai Geriatria Depression Scale for depression, Modified Barthel ADL Index and Chula ADL Index for capacity in activieieies of daily living

The results of this study are

1. The Prevalence of depression in hemiparesis patients is totally 71.9 percents ; 46.9 percents mild depression, 21.9 percents moderate depression an 3.1 percents severe depression

2. 83.4 percents of the hemiparesis patients with depression are mild dependence, 8.3 percents are moderate dependence and 8.3 percents are severe dependences.

3. Depression is significantly associated with capacity in activities of daily living in hemiparesis patients (P = .001)

4. There are Significantly differences with capacity in activities of daily living between the hemiparesis patients with and without depression (P = .01)

ภาควิชา.....จิตเวชศาสตร์.....

สาขาวิชา.....สุขภาพจิต.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....โพธิ์ ยิวรัตน์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....นพ. ม. รุ่ง รัตนะ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ อาจารย์ นายแพทย์นิพัทธ์ กาญจนธนาเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง นันทิกา ทวิชาชาติ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำด้านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงนิงศรี ชาญณรงค์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจน คุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตามหลักสูตรสาขาวิชาสุขภาพจิตแก่ผู้ป่วย ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในเจตนาและความกรุณาของทุก ๆ ท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาล และเจ้าหน้าที่แผนกอายุรกรรมประสาท ศัลยกรรมประสาท และเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ทุก ๆ ท่าน

ขอขอบคุณ หัวหน้าศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู ศาสตราจารย์ นายแพทย์เสก อักษรานุเคราะห์ รวมทั้งพี่พยาบาลและเพื่อนร่วมงาน ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สว่างคนิवास ภกาทาชาดไทย ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสมาศึกษาในครั้งนี้

และท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ นาวาโทชอบ-คุณอุไร ยิ่งประดับ ซึ่งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยระลึกถึงในพระคุณของทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น และที่ไม่อาจกล่าวนามได้ในที่นี้ตลอดไป

ไพเราะ ยิ่งประดับ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
คำจำกัดความ.....	8
สาเหตุของอัมพฤกษ์-อัมพาตครึ่งซีก.....	9
ปัญหาที่พบในผู้ป่วยอัมพฤกษ์-อัมพาตครึ่งซีก.....	16
การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยอัมพฤกษ์-อัมพาตครึ่งซีก.....	23
อัมพฤกษ์-อัมพาตกับภาวะซึมเศร้า.....	28
การประกอบกิจวัตรประจำวัน.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผลการวิจัย.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	76
เอกสารอ้างอิง.....	78
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	90

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วย.....	60
2	แสดงความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก.....	62
3	แสดงระดับความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วย อัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด.....	63
4	แสดงคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของ ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด.....	64
5	แสดงระดับความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วย อัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า.....	65
6	แสดงคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของ ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า.....	66
7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับของความซึมเศร้ากับระดับความสามารถใน การทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก.....	67
8	แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับความซึมเศร้าของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกกับ ระดับความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานและคะแนนความ สามารถในการทำกิจกรรมประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต.....	68
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความ สามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มี ความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้า.....	69
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความ สามารถในการทำกิจกรรมประจำวันขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วย อัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้า.....	70

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพแสดงหลอดเลือดแดงที่เลี้ยงสมอง.....	13
2	ภาพทางด้านล่างของสมองแสดงหลอดเลือดแดงที่มาเลี้ยงสมอง.....	13
3	แสดงแรงเสริมทางอ้อมที่เกิดขึ้นกับร่างกายส่วนบน (แขน).....	25